

Over het voorkomen van *Cochlicopa minima* in Nederland door

J. TH. HENRARD

Voor onze fauna vinden wij als eenige soort uit het geslacht *Cochlicopa*, de algemeen voorkomende *C. lubrica* (Müll.) opgegeven. Deze soort leeft op vochtige plaatsen tusschen gras, onder rottend hout in bosschen; zij is gemakkelijk te herkennen en niet zeer vormenrijk. Nu vinden we in de landen die ons gebied begrenzen, dat er een tweede soort voorkomt, welke door sommigen als een variëteit, door anderen als een aparte ondersoort wordt opgevat van *C. lubrica* (Müll.). Fransche schrijvers zien er een goede soort in, omdat zij morphologisch zeer sterk afwijkt van de gewone *C. lubrica* en bovendien een geheel andere levenswijze heeft, doordat zij op zeer droge terreinen, langs en op berghellingen voorkomt.

De tweede soort uit het geslacht is reeds lang bekend in de malacologie; we vinden haar reeds genoemd door Hartmann in 1821 als var. *pulchella*, door Menke in 1830 als var. *exigua* en door Ziegler in 1830 als *Helix lubricella*. Deze namen zijn echter zonder eenige beschrijving gegeven (zoogenaamde nomina nuda) en mogen daarom volgens de regels der nomenclatuur niet gebruikt worden. Zij werd door Siemasckho in 1847 als *Achatina minima* beschreven en afgebeeld doch Stabile had een jaar eerder de slak *Columna lubrica* var. *lubricella* Ziegler genoemd. Hieruit kan worden afgeleid, dat onze slak, opgevat als een variëteit, den naam van 1846, zooals Stabile deze gaf, moet dragen. Nemen we deze slak aan als behoorende tot een aparte soort, dan heet deze *Cochlicopa minima* (Siem.). Germain noemt de soort *C. lubricella* (Ziegler) Stabile wat m.i. niet juist is omdat Stabile Ziegler's naam in 1846 slechts als variëteitsnaam overneemt. Als het waar is dat *Achatina lubricoides* P. et M. van het jaar 1838 volgens Westerlande hier bedoelde slak is, moet deze naam *lubricoides* òf als soortnaam òf als variëteitsnaam gebruikt worden. Deze slak nu is gemakkelijk te herkennen, zij is veel kleiner en steviger (tot 4.5 mm lang) smaller, meer cilindervormig, en

daardoor slanker (nauwelijks 2 mm breed), niet zoo buikig, veel lichter van kleur (bruinachtig wit) met een veel smallere meer peervormige mondopening en met een verdikten witge-lijpten mondrand. In zooveel belangrijke kenmerken morphologisch van de *C. lubrica* afwijkend, verdient deze slak, ook door hare geheel andere levenswijze als aparte soort te worden aangenomen. Sommige schrijvers beschouwen haar als een product van de slechte omstandigheden van het milieu dat zij bewoont, anderen weer als een apart lokaal ras. In elk geval is deze slak gemakkelijk te herkennen en de afbeeldingen in het bekende boek van E h r m a n n (plaat 1 fig. 3 en 3a) naast die van *C. lubrica* zijn overtuigend.

Deze slak is in ons land alleen in Zuid-Limburg aangetroffen in het krijtgebied op zeer droge kalkhellingen. Ik bezit exemplaren door mij reeds in 1926 bij Maastricht (Fort St. Pieter) verzameld, doch dood gevonden, in 1929 verzamelde ik de soort dood en levend bij Bemelen, en in dat zelfde jaar ook op den Keutenberg bij Strucht, in 1930 te Eys op den Eysenberg en in 1931 te Epen op de helling van het Bovenste bosch. In 1934 trof ik haar verder aan bij Ubagsberg op de kalkhellingen der Karstraat en te Vaals op de hellingen van den Schneeberg. Ik trof verder deze soort in het buitenland (Ardennen, Zwitserland) op geheel analoge terreinen aan. *Cochlicopa lubrica* is in ons land zeer algemeen, ik bezit zeer veel materiaal uit alle provincies (ook uit Zuid-Limburg!), behalve uit Groningen waar deze soort zeker ook voorkomt. Hoewel eenigermate variabel in buikigheid en grootte, is zij steeds gemakkelijk van *C. minima* te onderscheiden. Ten slotte wijs ik er nog op, dat in de belangrijke recente publicaties van den franschen malacoloog M a g n e onze *C. minima* als aparte soort wordt gehandhaafd onder den naam van *C. lubricella*.